

राष्ट्रीय मानव अधिकार आयोग

केन्द्रीय कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५ र सूचनाको हकसम्बन्धी
नियमावली, २०६५ को नियम ३ बमोजिम प्रकाशित
त्रैमासिक कार्यसम्पादन विवरण

(२०८० वैशाख १ गतेदेखि २०८० असार मसान्तसम्म केन्द्रीय कार्यालयबाट
सम्पादन गरिएका प्रमुख क्रियाकलापहरू)

प्रकाशन गर्ने

दुर्गा पोखरेल
सहायक सूचना अधिकारी

भङ्करबहादुर रावल
सूचना अधिकारी

१. आयोगको स्वरूप र प्रकृति :

मानव अधिकार आयोग ऐन, २०५३ बमोजिम २०५७ जेठ १३ मा स्थापना भएको राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगले नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ बाट संवैधानिक हैसियत प्राप्त गरेको हो । नेपालको वर्तमान संविधानले समेत आयोगलाई संवैधानिक हैसियत प्रदान गरेको छ । नेपालको संविधानको धारा २४८ र २४९ मा राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगसम्बन्धी व्यवस्था रहेको छ ।

नेपालको संविधानको धारा २४८ अनुसार आयोगमा अध्यक्ष र ४ जना सदस्य रहने व्यवस्था छ । राष्ट्रपतिबाट संवैधानिक परिषद्को सिफारिसमा नियुक्त हुने अध्यक्ष र सदस्यको पदावधि नियुक्ति भएको मितिले छ वर्षको हुन्छ । राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग एक स्वक्रियाशील तथा पीडितमुखी संस्था हो । आयोगका सम्पूर्ण क्रियाकलापहरू मानव अधिकारको संरक्षण र संवर्द्धनसँग सम्बन्धित हुन्छन् । मानव अधिकारको संरक्षण र संवर्द्धनका लागि आयोगले सरकार, राज्यका अन्य अङ्गहरू तथा नागरिक समाजसँग सहकार्य गर्दछ ।

२. आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार :

मानव अधिकारको संरक्षण र संवर्द्धन आयोगको प्रमुख कार्य हो । नेपालको संविधानको धारा २४९ मा आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार उल्लेख गरिएको छ । यस्तै राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग ऐन, २०६८ को दफा ४ मा समेत आयोगका काम, कर्तव्य र अधिकारको उल्लेख गरी आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकारलाई थप स्पष्ट गरिएको छ । नेपालको संविधानको धारा २४९ मा उल्लेख भएअनुसार आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम रहेको छ :

- (१) मानव अधिकारको सम्मान, संरक्षण र संवर्द्धन तथा त्यसको प्रभावकारी कार्यान्वयनलाई सुनिश्चित गर्नु राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको कर्तव्य हुनेछ ।
- (२) उपधारा (१) मा उल्लिखित कर्तव्य पूरा गर्न लागि राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगले देहाय बमोजिमका काम गर्नेछ :-
  - (क) कुनै व्यक्ति वा समूहको मानव अधिकार उल्लङ्घन वा त्यसको दुरुत्साहन भएकोमा पीडित आफैं वा निजको तर्फबाट कसैले आयोगसमक्ष प्रस्तुत वा प्रेषित गरेको निवेदन वा उजुरी वा कुनै स्रोतबाट आयोगलाई प्राप्त भएको वा आयोगको जानकारीमा आएको विषयमा छानबिन तथा अनुसन्धान गरी दोषी उपर कारवाही गर्न सिफारिस गर्ने,
  - (ख) मानव अधिकारको उल्लङ्घन हुनबाट रोक्ने जिम्मेवारी वा कर्तव्य भएको पदाधिकारीले आफ्नो जिम्मेवारी पूरा नगरेमा वा कर्तव्य पालन नगरेमा वा जिम्मेवारी पूरा गर्न वा कर्तव्य पालन गर्न उदासीनता देखाएमा त्यस्तो पदाधिकारीउपर विभागीय कारवाही गर्न सम्बन्धित अधिकारी समक्ष सिफारिस गर्ने,
  - (ग) मानव अधिकार उल्लङ्घन गर्ने व्यक्ति वा संस्थाका विरुद्ध मुद्दा चलाउनु पर्ने आवश्यकता भएमा कानूनबमोजिम अदालतमा मुद्दा दायर गर्न सिफारिस गर्ने,
  - (घ) मानव अधिकारको चेतना अभिवृद्धि गर्न नागरिक समाजसँग समन्वय र सहकार्य गर्ने,
  - (ङ) मानव अधिकारको उल्लङ्घनकर्तालाई विभागीय कारवाही तथा सजाय गर्न कारण र आधार खुलाई सम्बन्धित निकाय समक्ष सिफारिस गर्ने,
  - (च) मानव अधिकारसँग सम्बन्धित कानूनको आवधिक रूपमा पुनरावलोकन गर्ने तथा त्यसमा गर्नु पर्ने सुधार तथा संशोधनका सम्बन्धमा नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गर्ने,

- (छ) मानव अधिकारसँग सम्बन्धित अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि वा सम्झौताको नेपाल पक्ष बन्नु पर्ने भएमा त्यसको कारणसहित नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने र नेपाल पक्ष बनिस्केका सन्धि वा सम्झौताको कार्यान्वयन भए वा नभएको अनुगमन गरी कार्यान्वयन नभएको पाइएमा त्यसको कार्यान्वयन गर्न नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गर्ने,
- (ज) मानव अधिकारको उल्लङ्घनका सम्बन्धमा राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगले गरेको सिफारिस वा निर्देशन पालन वा कार्यान्वयन नगर्ने पदाधिकारी, व्यक्ति वा निकायको नाम कानूनबमोजिम सार्वजनिक गरी मानव अधिकार उल्लङ्घनकर्ताको रूपमा अभिलेख राख्ने ।
- (३) मानव अधिकार आयोगले आफ्नो कार्य सम्पादन गर्दा वा कर्तव्य पालन गर्दा देहायबमोजिमको अधिकार प्रयोग गर्न सक्नेछ :-
- (क) कुनै व्यक्तिलाई आयोग समक्ष उपस्थित गराई जानकारी वा बयान लिने वा बकपत्र गराउने, प्रमाण बुझ्ने, दसी-प्रमाण दाखिला गर्न लगाउने सम्बन्धमा अदालतलाई भए सरहको अधिकार प्रयोग गर्ने,
- (ख) मानव अधिकारको गम्भीर उल्लङ्घन हुन लागेको वा भइसकेको सूचना आयोगले कुनै किसिमबाट प्राप्त गरेमा कुनै व्यक्ति वा निजको आवास वा कार्यालयमा विनासूचना प्रवेश गर्ने, खानतलासी लिने तथा त्यसरी खानतलासी लिँदा मानव अधिकारको उल्लङ्घनसँग सम्बन्धित लिखत, प्रमाण वा सबुत कब्जामा लिने,
- (ग) कुनै व्यक्तिको मानव अधिकार उल्लङ्घन भइरहेको कुरा जानकारी भई तत्काल कारवाही गर्नुपर्ने आवश्यक देखिएमा विनासूचना सरकारी कार्यालय वा अन्य ठाउँमा प्रवेश गर्ने र उद्धार गर्ने,
- (घ) मानव अधिकारको उल्लङ्घनबाट पीडितलाई कानूनबमोजिम क्षतिपूर्ति दिन आदेश दिने ।
- (४) राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगले आफ्नो काम, कर्तव्य र अधिकार मध्ये कुनै काम, कर्तव्य र अधिकार सो आयोगको अध्यक्ष, कुनै सदस्य वा नेपाल सरकारको कर्मचारीलाई तोकिएको शर्तको अधीनमा रही प्रयोग तथा पालन गर्ने गरी प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।
- (५) राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको अन्य काम, कर्तव्य र अधिकार तथा कार्यविधि सङ्घीय कानूनबमोजिम हुनेछ ।

२.१ आयोगका पदाधिकारीहरु :

माननीय श्री तप बहादुर मगर - अध्यक्ष

माननीय श्री डा.सूर्य प्रसाद शर्मा हुङ्गेल - सदस्य

माननीय श्री मिहिर ठाकुर - सदस्य

माननीय श्री मनोज दुवाडी - सदस्य

माननीय श्री लिली थापा - सदस्य

२.२ आयोगका पदाधिकारीहरूको कार्यविभाजन :

मा. श्री तप बहादुर मगर (अध्यक्ष)	मा. श्री डा.सूर्य प्र. शर्मा ढुंगेल (सदस्य)	मा. श्री मिहिर ठाकुर (सदस्य)	मा. श्री मनोज दुवाडी (सदस्य)	मा. श्री लिली थापा (सदस्य)
-अर्थ, प्रशासन -संवैधानिक निकाय -दातृ निकाय र अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध -कार्य विभाजनमा नपरेका सबै विषय	-सामूहिक अधिकारहरू -सङ्क्रमणकालीन न्याय -नागरिक समाजसँग सहकार्य -UPR, SDGs सम्बन्धी	-रणनीति, योजना र कार्यान्वयन -अनुगमन सम्बन्धी -उपभोक्ता, व्यवसाय र मानव अधिकार	-अनुसन्धान -आयोगको सिफारिस कार्यान्वयन -कानून पुनरावलोकन, परामर्श र ज्येष्ठ नागरिकसम्बन्धी	-प्रवर्द्धन, मानव अधिकार शिक्षा -सन्धि अनुगमन र सरकारी निकायसँग सम्बन्ध -महिला, बालबालिका र आप्रवासन -मानव बेचबिखन विरुद्धको विषय

३.आयोगमा रहने कर्मचारी सङ्ख्या र कार्य विवरण :

आयोगको केन्द्रीय कार्यालयका अतिरिक्त ६ वटा प्रदेश कार्यालय, ३ वटा प्रदेश शाखा कार्यालय र एउटा प्रदेश कार्यालय (प्रस्तावित) मा गरी जम्मा ३०९ जना कर्मचारीको दरबन्दी रहको छ । दरबन्दी विवरण तथा पदपूर्तिको अवस्था निम्नबमोजिम छ :

क्र.सं.	श्रेणी/तह	पद	जम्मा दरबन्दी	पदपूर्ति सङ्ख्या
१	विशिष्ट श्रेणी	सचिव	१	-
२	रा.प. प्रथम श्रेणी	सह-सचिव	९	६
३	रा.प. द्वितीय श्रेणी	उप-सचिव	२०	१९

४	रा.प. तृतीय श्रेणी	अधिकृत	१०७	६४
५	सहायक प्रथम	सहायक प्रथम	५८	३२
६	श्रेणीविहीन	सहायक कर्मचारी (सवारी चालक, सुरक्षा गार्ड, कार्यालय सहयोगी, माली र सरसफाई)	११४	९५
जम्मा			३०९	२१६

आयोगको साङ्गठनिक संरचना :

राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको सबैभन्दा माथिल्लो निकाय ५ जना पदाधिकारी रहेको आयोग हो । जसमा १ अध्यक्ष र ४ सदस्यसहित ५ जना पदाधिकारीहरू रहन्छन् । प्रशासनिक प्रमुखको रूपमा एकजना सचिव रहने आयोगमा सचिव मातहत ४ वटा विभाग, ७ वटा प्रदेश कार्यालय र ३ वटा प्रदेश शाखा कार्यालय छन् भने विभाग अन्तर्गत १४ वटा महाशाखा र मानव अधिकार प्रशिक्षण प्रतिष्ठान रहेका छन् ।

आयोगका विभागहरू :

१. संरक्षण विभाग :

यस विभाग अन्तर्गत अनुसन्धान महाशाखा, अनुगमन महाशाखा, अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि अनुगमन महाशाखा र कानून महाशाखा रहेका छन् ।

२. संवर्द्धन विभाग :

यस विभाग अन्तर्गत संवर्द्धन महाशाखा, सामूहिक अधिकार महाशाखा र लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण महाशाखा रहेका छन् ।

३. प्रशासन, योजना तथा अर्थ विभाग :

यस विभाग अन्तर्गत योजना, नीति तथा आन्तरिक मूल्याङ्कन महाशाखा, प्रशासन महाशाखा र आर्थिक प्रशासन महाशाखा र अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध महाशाखा रहेका छन् ।

४. समन्वय विभाग :

यस विभाग अन्तर्गत बैठक समन्वय महाशाखा, प्रदेश कार्यालय समन्वय महाशाखा, सञ्चार, सूचना प्रविधि, प्रतिवेदन, प्राज्ञिक अनुसन्धान तथा प्रकाशन महाशाखा र मानव अधिकार प्रशिक्षण प्रतिष्ठान रहेका छन् ।

(अ) महाशाखाहरुले सम्पादन गर्ने कार्यहरू :

(क) कानून महाशाखा

- कानून पुनरावलोकनसम्बन्धी कार्य गर्ने,
- मानव अधिकारसम्बन्धी महत्वपूर्ण निर्णय प्रकाशन गर्ने
- आयोगलाई विपक्षी बनाई दर्ता भएका मुद्दामा बहस-पैरवी गर्ने,
- आवश्यक कानूनी मस्यौदा तयार गर्ने,
- कानूनी परामर्श प्रदान गर्ने,
- आयोगले तोकेका कानूनसम्बन्धी अन्य कार्यहरू गर्ने ।

(ख) अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि अनुगमन महाशाखा

- अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धि कार्यान्वयन अवस्थाको अनुगमन गर्ने,
- मानव अधिकार राष्ट्रिय कार्ययोजनासम्बन्धी अनुगमन गर्ने,
- विश्वव्यापी आवधिक समीक्षासम्बन्धी अनुगमन गर्ने,
- महासन्धि अनुमोदनको लागि आयोगले गर्ने सिफारिससम्बन्धी कार्य गर्ने,
- राज्यले तयार गरेको State Report उपर सुझाव तयार गर्ने,
- मानव अधिकारको समग्र अवस्थाको अनुगमन गर्ने ।

(ग) अनुसन्धान महाशाखा

- मानव अधिकार उल्लङ्घनसम्बन्धी उजुरी ग्रहण गर्ने,
- मानव अधिकार उल्लङ्घनका घटनामा अनुसन्धान/अनुगमन गर्ने,
- अनुसन्धान सम्पन्न भइसकेका उजुरीहरु निर्णयार्थ आयोगमा पेश गर्ने,
- निर्णय लेखन गर्ने,
- मानव अधिकार उल्लङ्घनका सम्बन्धमा आयोगको निर्णयबमोजिम पत्राचार/ताकेता गर्ने,
- उजुरी, कारवाहीसम्बन्धी अन्य कार्यहरू गर्ने ।

(घ) संवर्द्धन महाशाखा

- मानव अधिकार शिक्षासम्बन्धी कार्यक्रम गर्ने,
- मानव अधिकारसम्बन्धी चेतनामूलक कार्यक्रम गर्ने,
- मानव अधिकारसम्बन्धी वकालतको कार्य गर्ने,
- मानव अधिकारका विषयमा सूचनामूलक/शिक्षामूलक सामग्रीको निर्माण तथा वितरण गर्ने,
- मानव अधिकारसँग सम्बन्धित सङ्घ-संस्थाहरूसँग समन्वय/सहकार्यसम्बन्धी कार्य गर्ने ।

(ङ) लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण महाशाखा

- लैङ्गिक तथा सामाजिक विभेद हटाउन पहल गर्ने,
- महिलाको मानव अधिकारको अवस्थाबारे बहस पैरवी गर्ने,

- राज्यका हरेक तहमा महिला तथा अन्य सीमान्तीकृत समुदायको सहभागितामा अभिवृद्धि गर्न पहल गर्ने,
- महिला विरुद्ध हुने हिंसा तथा सीमान्तीकृत समुदायको मानव अधिकार हनन् विरुद्धमा कार्य गर्ने,
- महिला र पछाडि पारिएका समुदायको न्यायमा पहुँच वृद्धि गर्ने,
- महिला तथा समाजिक रूपमा पछाडि पारिएका समुदायको क्षेत्रमा काम गर्ने सङ्घ-संस्थासँग सहकार्य समन्वय गर्ने ।

(च) सामूहिक अधिकार महाशाखा

- सामूहिक अधिकार (आदिवासी जनजाति, अल्पसङ्ख्यक, जेष्ठ नागरिक, जातीय विभेद विरुद्धको अधिकार, मानसिक स्वास्थ्य, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यक, HIV प्रभावित आदि...) को प्रवर्द्धनका लागि गोष्ठी अन्तरक्रिया, छलफल, कार्यशाला तथा प्रशिक्षण गर्ने,
- सामूहिक अधिकारको अवस्थाका सम्बन्धमा अनुगमन गर्ने,
- सामूहिक अधिकारको संरक्षण र सम्बर्द्धनका लागि आवश्यक कार्यहरू गर्ने,
- कानून महाशमखासँगको समन्वयमा सामूहिक अधिकारको सुनिश्चितताका लागि कानून पुनरावलोकनसम्बन्धी आवश्यक कार्य गर्ने ।

(छ) योजना, नीति तथा आन्तरिक मूल्याङ्कन महाशाखा

- रणनीतिक योजना निर्माण गर्ने,
- वार्षिक कार्यक्रम र योजना तयार गर्ने,
- कार्ययोजना कार्यान्वयन अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने,
- चौमासिक प्रगति प्रतिवेदन तयार गर्ने,
- प्रगति समीक्षा कार्यक्रम गर्ने,
- कार्यक्रम र योजनाका सम्बन्धमा योजना आयोग र अर्थ मन्त्रालयसँग समन्वय गर्ने,
- आयोगको नीति तर्जुमा गर्ने ।

(ज) प्रशासन महाशाखा

- आयोगको जनशक्ति व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्य गर्ने,
- कार्यालय व्यवस्थापन र सरसफाइसम्बन्धी कार्य गर्ने, गराउने,
- सार्वजनिक खरिदसम्बन्धी कार्य गर्ने,
- आयोग अन्तर्गतका भौतिक साधनहरूको अनुगमन तथा निरीक्षण गर्ने र आवश्यकतानुसार मर्मत सम्भार तथा रेखदेख गर्ने, गराउने,
- आयोगको सवारी व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्य गर्ने,
- दैनिक र भैपरी आउने अन्य कामहरू गर्ने ।

(झ) आर्थिक प्रशासन महाशाखा

- आयोगको वार्षिक बजेट निर्माण गर्ने,
- बजेट बाँडफाँड तथा अख्तियारी प्रदानसम्बन्धी कार्य गर्ने,

- आर्थिक कारोवारको लेखा राख्ने तथा आर्थिक प्रतिवेदन तयार गर्ने,
- आन्तरिक तथा अन्तिम लेखापरीक्षण र वेरूजु फछ्यौटसम्बन्धी कार्य गर्ने,
- दातृ संस्थाबाट आएको बजेटको छुट्टै हिसाव तथा आर्थिक प्रतिवेदन तयार गर्ने,
- आर्थिक अनुशासन कायम गर्ने,
- वित्तीय स्रोत तथा असरसम्बन्धी अभिलेखन गर्ने ।

(ज) अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध महाशाखा

- अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्धसम्बन्धी काम गर्ने,
- APF, UN Agencies र मानव अधिकारसम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सङ्घ-संस्थासँग समन्वय गर्ने,
- कूटनीतिक नियोगसँग आवश्यक समन्वय गर्ने ।

(ट) सञ्चार, सूचना प्रविधि, प्रतिवेदन, प्राज्ञिक अनुसन्धान तथा प्रकाशन महाशाखा

- आयोगका सूचनालाई सञ्चार माध्यम समक्ष पुऱ्याउने,
- प्रेस विज्ञप्ति/प्रेस नोट तयार गर्ने,
- पत्रकार सम्मेलनको तयारी गर्ने,
- मानव अधिकारपत्र सम्पादन गर्ने,
- मानव अधिकारसम्बन्धी समाचारको अनुगमन गर्ने,
- Server System र कम्प्युटर मर्मत गर्ने,
- आयोगका Facebook, Twitter, Website Update गर्ने,
- आयोगका कर्मचारीहरूको विद्युतीय हाजिरीको रेकर्ड राख्ने,
- आयोगका प्रकाशनमा डिजाइन तथा लेआउटका सम्बन्धमा सहयोग गर्ने,
- सूचना प्रविधिसम्बन्धी नीति र योजनाको निर्माण तथा कार्यान्वयन गर्ने,
- CMRS प्रणाली सञ्चालनसम्बन्धी कार्य गर्ने,
- आयोगको वार्षिक प्रतिवेदन तयार गर्ने,
- मानव अधिकारसम्बन्धी विषयगत प्रतिवेदनमा आवश्यक कार्य गर्ने,
- आयोगबाट प्रकाशन हुने अन्य प्रकाशनहरूसम्बन्धी कार्य गर्ने ।

(ठ) प्रदेश कार्यालय समन्वय महाशाखा

- केन्द्र, प्रदेश तथा प्रदेश शाखा कार्यालयबिच समन्वय गर्ने,
- प्रदेश तथा प्रदेश शाखा कार्यालयको मासिक प्रतिवेदन सङ्कलन र विश्लेषण गर्ने,
- केन्द्र, प्रदेश तथा प्रदेश शाखा कार्यालयबिच कार्य सम्पादनमा सहजता ल्याउन सहयोग पुऱ्याउने ।

(ड) वैठक समन्वय महाशाखा

- मानव अधिकार आयोगका सिफारिस कार्यान्वयनका लागि पहल गर्ने,
- आन्तरिक र बाह्य समन्वय गर्ने,
- आयोगको वैठकका प्रस्ताव तथा माइन्यूट तयार गर्न सचिवालयलाई सहयोग गर्ने ।

४. आयोगबाट प्रदान गरिने सेवा :

- मानव अधिकारको उल्लङ्घनका सम्बन्धमा उजुरी लिने, अनुसन्धान गर्ने, दोषीलाई कारवाही र पीडितलाई क्षतिपूर्तिका लागि नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने,
- मानव अधिकार अवस्थाको अनुगमन गर्ने र अनुगमनबाट देखिएका तथ्यको आधारमा सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरूबारे नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने,
- तालिम, गोष्ठी, अन्तरक्रियाका माध्यमबाट मानव अधिकार शिक्षा प्रवर्द्धन गर्ने,
- मानव अधिकारसम्बन्धी कानूनहरूको पुनरावलोकन गरी सुधारका लागि सिफारिस गर्ने,
- नेपाल पक्ष भएका मानव अधिकारसम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सन्धिहरूको कार्यान्वयन अवस्थाको अनुगमन गरी प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने,
- मानव अधिकारसम्बन्धी अन्य कार्यहरू गर्ने ।

५. आयोगका विभागीय प्रमुख/ महाशाखा प्रमुखहरू

सि.नं.	विभाग/ महाशाखा	प्रमुखको नाम	पद
१	प्रशासन, योजना तथा अर्थ विभाग	डा. टीकाराम पोखरेल	सहसचिव
२	संरक्षण विभाग	दीपक जङ्गध्वज कार्की	सहसचिव
३	संवर्द्धन विभाग	नवराज सापकोटा	सहसचिव
४	समन्वय विभाग	सम्भरना शर्मा	सहसचिव
५	अनुसन्धान महाशाखा	श्यामबाबु काफ्ले	उपसचिव
६	अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि अनुगमन महाशाखा	मोहनदेव जोशी	उपसचिव
७	अनुगमन महाशाखा	-	-
८	सामूहिक अधिकार महाशाखा	बुद्धनारायण सहनी	उपसचिव
९	योजना, नीति तथा आन्तरिक मूल्याङ्कन महाशाखा	सन्तोष आचार्य	उपसचिव
१०	वैठक समन्वय महाशाखा	विरबहादुर बुढा	उपसचिव
११	कानून महाशाखा	भंकरबहादुर रावल	उपसचिव
१२	लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण महाशाखा	नीतु गड्तौला	उपसचिव
१३	प्रशासन महाशाखा	सुबोध पोखरेल	उपसचिव
१४	आर्थिक प्रशासन महाशाखा	जितेन्द्र कार्की	लेखा अधिकृत
१५	संवर्द्धन महाशाखा	सरिता ज्ञवाली	उपसचिव
१६	सञ्चार, सूचना प्रविधि, प्रतिवेदन, प्राज्ञिक	चन्द्रकान्त चापागाईं	उपसचिव

	अनुसन्धान तथा प्रकाशन महाशाखा		
१७	अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध महाशाखा	कमल थापा क्षेत्री	उपसचिव
१८	प्रदेश कार्यालय समन्वय महाशाखा	रमेशकुमार थापा	उपसचिव
१९	मानव अधिकार प्रशिक्षण प्रतिष्ठान	दिपेन्द्रबहादुर सिंह	मा.अ.अ.

६. सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि :

- १० पेजसम्मको सूचना निःशुल्क प्राप्त हुने र सोभन्दा माथि भएमा प्रति पेज रू. ५/- (पाँच) दस्तुर लाग्ने,
- सूचनाको प्रकृति हेरी बढीमा १५ दिनसम्मको अवधि लाग्ने,
- आयोगका प्रकाशनहरू निःशुल्क वितरण हुने,
- सूचना बाहेक अन्य प्रकृतिका सेवा प्राप्त गर्ने अवधि कामको प्रकृतिअनुसार फरक-फरक हुने ।

७. निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी :

- आयोगमा परेका उजुरीका सम्बन्धमा अनुसन्धानपश्चात् आयोगबाट निर्णय हुने,
- नेपाल सरकारलाई गरिने सिफारिसहरूका सम्बन्धमा आयोगले निर्णय गर्ने,
- नीतिगत विषयमा आयोगबाट र प्रशासनिक तथा आर्थिक विषयमा सचिवबाट निर्णय हुने ।

८. निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी :

- नीतिगत तहमा माननीय अध्यक्ष श्री तप बहादुर मगर
- प्रशासनिक तहमा का.मु. सचिव श्री मुरारिप्रसाद खरेल

९. सम्पादन गरिएका कामको विवरण : (२०८० वैशाखदेखि २०८० असार मसान्तसम्म)

९.१. अनुसन्धानसम्बन्धी कार्यहरू :

- यस अवधिमा ७ पटक आयोगको बैठक बसी ४७ थान उजुरीहरू उपर निर्णय गराएको साथै उजुरी फाइलहरू उपर एकलमा आदेश गराई, आयोगको बैठकको लागि कार्यसूची तयार गरिएको र सचिवज्यूको सचिवालयमा पठाइएको ।
- निर्णय र फैसला लेखन भईसकेका १७५ थान पुराना फाइलहरूमा पञ्जिका तयार गरी अभिलेखालयमा बुझाइएको ।
- प्रदेश तथा प्रदेश शाखा कार्यालयबाट निर्णयका लागि पठाइएका फाइलहरू जिम्मा लिई आयोगमा पेश गर्नको लागि अध्ययन गरी आवश्यक तयारी कार्य गरिएको । साथै निर्णय हुन बाँकी फाइलहरूमा आवश्यकतानुसार टिप्पणी, टिपोट र पञ्जिका तयार गरिएको ।

- आयोगबाट निर्णय भएका उजूरी फाइलहरूको सम्बन्धमा Hard Copy and Soft Copy Minute तयार गरी रुजु गर्ने काम गरिएको । २१ थान सिफारिसहरू प्र.म. तथा म.प. को कार्यालय तथा सम्बन्धित निकायमा पत्राचार गरिएको ।
- आयोगबाट फैसला भएका उजूरीहरूमा सिफारिस कार्यान्वयनको लागि सम्बन्धित मन्त्रालयमा पत्राचार तथा यस अघि भएका सिफारिस सम्बन्धमा ताकेता गरिएको । फाइलहरूमा आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित निकायमा पत्राचार गरिएको ।
- यस अवधिमा आयोगमा रहेका उजूरी उपर ५ पटक अनुगमन टोली खटिई तोकिएको जिम्मेवारी/कार्य पुरा गरेको ।
- यस कार्यालयमा प्राप्त उजूरीहरू क्षेत्राधिकारको आधारमा आयोगको सम्बन्धित प्रदेश र प्रदेश शाखा कार्यालयमा पठाइएको साथै पीडितहरूलाई प्रत्यक्ष, फोन तथा पत्राचार मार्फत परामर्श दिइएको ।
- आयोगका कार्यालयमा क्षेत्राधिकार भन्दा बाहिरको उजूरी लिई आउने पीडित तथा प्रभावितहरूलाई मनोविमर्श प्रदान गरी सम्बन्धीत निकायमा जानकारीका लागि रिफर गरिएको ।
- आयोगबाट भएका तथा विभिन्न संघ संस्थाहरूले आयोजना गरिएको Virtual कार्यक्रममा आयोगको प्रतिनिधिको रूपमा १० वटा र भौतिक रूपमा ४ वटा कार्यक्रममा सहभागीता जनाइएको ।
- आयोगमा डेलिगेशनबाट प्राप्त विषयगत उजूरीहरूको सम्बोधन गर्ने कार्य गरिएको ।
- यस अवधिमा महशाखा प्रमुख आयोगले गठन गरेका विभिन्न समितिमा रहि तोकिएको जिम्मेवारी पुरा गर्ने कार्य गर्नुभएको ।
- आयोगको प्रदेश तथा प्रदेश शाखा कार्यालयबाट अनुसन्धान सम्पन्न भई निर्णयका लागि आयोगको अनुसन्धान महशाखामा यस अवधिमा ५७ थान उजूरीहरू प्राप्त भएको ।

आयोगका विभिन्न कार्यालयबाट मिति २०८० वैशाखदेखि असार मसान्त सम्ममा भएका निर्णयको सिफारिस, तामेली, खारेज, लागत कट्टा, जम्मा फछ्यौट, पुनः पेश गर्ने र जम्मा निर्णय विवरण :

महिना	सिफारिस		तामेली	खारेज/ लागत कट्टा	जम्मा फछ्यौट	पुन पेश गर्ने	जम्मा निर्णय
	नीतिगत	उजूरीगत					
२०८० वैशाख	-	१४	१३	१	२८	३	३१
२०८० असार	-	७	८	-	१५	१	१६
जम्मा निर्णय :	-	२१	२१	१	४३	४	४७

९.२. अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि अनुगमनसम्बन्धी कार्यहरू

- कोशी प्रदेशको मोरङ तथा सुनसरी जिल्लामा पाँचौँ मानव अधिकार राष्ट्रिय कार्ययोजना कार्यान्वयनको अनुगमन गरिएको ।
- सुदूरपश्चिम प्रदेशको डोटीको जोरायल गाउँपालिका र डडेल्धुरा जिल्लाको परशुराम नगरपालिकामा पाँचौँ मानव अधिकार राष्ट्रिय कार्ययोजना तथा यूपीआर तेश्रो चक्रबाट प्राप्त सुभावाहरु कार्यान्वयनको अवस्थाबारे अनुगमन गरिएको ।
- यूपीआर तेश्रो चक्रमा मानव बेचबिखन, बालश्रम र जबरजस्ती श्रम सहित समग्र सुभावा माथी छलफल स्वतन्त्रता अभियानसँगको सहकार्यमा सम्पन्न गरिएको ।
- मिटरब्याज पीडित, सहकारी तथा लघुवित्त पीडित, नागरिकता विहिन लगायत न्याय प्रशासनका विभिन्न माग राख्दै माइतीघर मण्डलमा भएका विभिन्न आन्दोलन, धर्ना जुलुशहरुको निरन्तर अनुगमन गरिएको ।
- संघीय तथा प्रदेशसभा सदस्य निर्वाचन २०७९ को प्रतिवेदन प्रकाशन
- सत्य निरूपण तथा मेलमिलाप सम्बन्धि ऐनका सन्दर्भमा संघीय संसद तथा विभिन्न सरोकारवाल निकायसँग छलफल सम्पन्न गरिएको ।
- त्रिभुवन विश्व विद्यालयमा अनसनतरत उपप्रध्यापकको अनुगमन गरिएको ।
- विश्वविद्यालय अनुदान आयोगका पदाधिकारीसँग छलफल गरिएको ।

९.३. संवर्द्धनात्मक कार्यहरू :

- आयोगको २३औँ स्थापना दिवसको सन्दर्भमा मिति २०८० वैशाख ३१ गते र जेठ ९ गते कर्मचारीहरुबीच तयारी बैठक सम्पन्न गरेको ।
- आयोगको २३औँ स्थापना दिवसको अवसरमा मिति २०८० जेठ १२ गते नेपाल सरकारका सम्माननीय प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालज्युको प्रमुख आतिथ्यतामा कार्यक्रम सम्पन्न ।
- मानव अधिकार प्रबर्द्धन नीति सम्बन्धी मस्यौदा उपर मिति २०८० असार ३ गते आयोगका अधिकृत र सहायकस्तरका कर्मचारीहरूसँग एवम् असार १० गते माननीय अध्यक्ष, माननीय सदस्यहरु, सचिव, विभागीय तथा महाशाखा प्रमुखहरूसँग छलफल सम्पन्न ।
- मानव अधिकारसम्बन्धी जान्नेपर्ने कुरा अद्यावधिक गरी पुनः प्रकाशनका लागि सम्पादन कार्य भइरहेको ।
- मिति २०८० असार २५ गते राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको आयोजना र स्वतन्त्रता अभियान नेपालको सहकार्यमा मानव अधिकारसम्बन्धी विश्वव्यापी आवधिक समीक्षा (यूपीआर) तेश्रो चक्रबाट प्राप्त सुभावाहरु (विशेषगरी मानव बेचबिखन, जबरजस्ती श्रम, बालश्रम) को कार्यान्वयन अवस्था विषयक छलफल सम्पन्न ।

९.४. लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरणसम्बन्धी कार्यहरू:

९.५ योजना तथा नीतिसम्बन्धी कार्यहरू :

क्र.स.	कार्यक्रम
१.	आ.व. ०८०१८१ को बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमाका लागि आयोगका विभाग, महाशाखा तथा प्रदेश कार्यालयहरू बैठक बसी बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरेको ।
२.	मिति २०८० बैशाख ५ गते राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको आ.व. २०८०१८१ को बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरी आयोगमा पेश गरेको ।

९.६ सामूहिक अधिकारसम्बन्धी कार्यहरू :

आप्रवासी श्रमिकको अधिकार

- आप्रवासी श्रमिकको मानव अधिकार संरक्षणार्थ राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग नेपाल र राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग कतारबिच मिति २०८० जेठ २५ गते समझदारी पत्रमा हस्ताक्षर सम्पन्न गरेको ।

अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको अधिकार

- अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको अधिकारसम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धी, २००६ को निश्कर्ष सुझावहरूको कार्यान्वयन अवस्था सम्बन्धमा मिति २०८०/१/४ गते मधेशप्रदेश जनकपुरमा, मिति:२०८०/२/२ गते लुम्बिनी प्रदेश बुटवलमा र कर्णाली प्रदेश सुर्खेतमा छुट्टाछुट्टै अन्तरक्रिया, छलफल कार्यक्रम सम्पन्न गरी सबै कार्यक्रमहरूको प्रतिवेदन तयार गरेको ।

जेष्ठ नागरिकको अधिकार

- २०८०/२/३१ गते राष्ट्रिय जेष्ठ नागरिक नीति २०८० को मस्यौदा माथि छलफल कार्यक्रम सम्पन्न भएको ।
- २०८०/३/७ गते राष्ट्रिय जेष्ठ नागरिक नीति २०८० को मस्यौदा माथि महिला बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक मन्त्रालयलाई सुझाव पठाइएको ।
- २०८० असार २४ गते समाज कल्याण परिषद्का बशन्त कार्की र सदस्य धनु राईवीच जेष्ठ नागरिकहरूको अधिकारको अवस्था एवम् आगामि दिनमा गर्न सकिने समन्वय र सहकार्यका विषयमा छलफल सम्पन्न ।
- गण्डकी प्रदेशको जेष्ठ नागरिकहरूको अधिकार अवस्था प्रतिवेदन मस्यौदा तयार गरेको ।

९.७ कानूनसम्बन्धी कार्यहरू :

लिखित जवाफ तयार गरी दर्ता भएको :

- भागवत लाल चौधरी विरुद्ध प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत रहेको रिटमा लिखित जवाफ पेश गरेको ।
- जानुका पोखरेल समेत विरुद्ध काठमाण्डौं महानगरपालिकाको कार्यालय बागदरवार काठमाण्डौं समेत रहेको रिट निवेदनमा लिखित जवाफ पेश गरेको । लेनिन विष्टसमेत विरुद्ध नेकपा (माओवादी केन्द्र) का अध्यक्ष एवम् प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दहाल “प्रचण्ड” समेत रहेको रिट निवेदनमा लिखित जवाफ पेश गरेको ।

बहस पैरवी :

- जानुका पोखरेल समेत विरुद्ध काठमाण्डौं महानगरपालिकाको कार्यालय बागदरवार काठमाण्डौं समेत रहेको रिट निवेदनमा राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको तर्फबाट उच्च अदालतमा उपस्थित भई बहसपैरवी गरेको ।

आन्तरिक कार्य :

- राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगका कर्मचारीको पोशाक सम्बन्धी कार्यविधि, २०८० बनाई आयोगको प्रशासन महाशाखालाई पेश गरेको ।

फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालय :

- निवेदक प्रकाशमणी शर्मा विरुद्ध राष्ट्रपतिको कार्यालय शितलनिवास काठमाडौं समेत रहेको रिट निवेदनमा फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयबाट फैसलाको कार्यान्वयन अवस्था माग भएकोमा राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगबाट उक्त फैसला कार्यान्वयनको लागि भएका कार्यहरूको अध्ययन गरी फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयलाई जानकारी दिएको ।

सामुहिक अधिकार महाशाखासँग समन्वयमा कार्यक्रम सम्पन्न :

- राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग र Forum for Women, Law and Development को समन्वयमा भएको प्यालरमो प्रोटोकलको घरेलुकरण विषयक कार्यक्रम संचालन र कार्यक्रमको तयारीमा सहयोग ।

१.८ बैठक समन्वयसम्बन्धी कार्यहरू :

माननीय अध्यक्षज्यूद्वारा वैशाख, ज्येष्ठ र असार महिनामा सम्पन्न गरिएका गतिविधिहरू

- २०८०/०९/०५ गते उपभोक्ताको मानव अधिकार अवस्था सम्बन्धमा राज्यको निकायहरूसँग आयोजित बैठक माननीय अध्यक्षको अध्यक्षतामा सम्पन्न ।
- २०८०/०९/१४ गते व्यवसाय र मानव अधिकार विषयमा संघीय ससद, प्रतिनिधि सभाका माननीय सदस्यहरूसँग गोकर्ण रिसोर्टमा आयोजित दुइ दिवसीय छलफल कार्यक्रम माननीय अध्यक्षको अध्यक्षतामा सम्पन्न ।
- २०८०/०९/२० गते प्रेस स्वतन्त्रता र पत्रकार सुरक्षाका सवालमा आयोजित वार्षिक प्रतिवेदन सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा माननीय अध्यक्षको उपस्थिति ।
- २०८०/०२/०३ गते होमोफोबिया, बाइफोबिया र ट्रान्सफोबिया विरुद्धको अन्तर्राष्ट्रिय दिवस २०२३ को अवसरमा मितिनी नेपालद्वारा आयोजित कार्यक्रममा माननीय अध्यक्ष विशेष अतिथिको रूपमा उपस्थित भई मन्तव्य प्रदान ।
- २०८०/०२/०३ गते देशमा पछिल्लो समयमा भइरहेका विभिन्न घटनाक्रमहरूबाट मानव अधिकारको सुनिश्चितता र दण्डहीनताका कारण पर्न जाने असरका सवालमा नेपाल सरकारको ध्यानाकर्षण गराउन आयोगको सुझाव प्रस्तुत् गर्ने उद्देश्यले आयोजित पत्रकार सम्मेलन माननीय अध्यक्षद्वारा सम्बोधन ।
- २०८०/०२/०४ गते नेपाली सेनाको मानव अधिकार निर्देशनालयका अधिकारीसँग माननीय अध्यक्षको भेट ।
- २०८०/०२/०७, Meeting with the Chief Secretary of the Government of Nepal, Secretary of the Ministry of Foreign Affairs, and Secretary (Human Rights) of the Office of the Prime Minister and Council of Ministers (OPMCM) on Accreditation of the National Human Rights Commission (NHRC) by the Global Alliance of National Human Rights Institutions (GANHRI)
- २०८०/०२/१०, Meeting with Delegates of the Right to Information Commission from Sri Lanka
- २०८०/०२/१२ गते सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूको प्रमुख आतिथ्यतामा आयोगको २३औँ स्थापना दिवस सम्पन्न, माननीय अध्यक्षद्वारा कार्यक्रमको अध्यक्षता सम्पन्न ।
- २०८०/०२/१४ गते चाइल्ड नेपालद्वारा आयोजित बाल अधिकार महासन्धिको सञ्चार प्रकृया सम्बन्धी तेस्रो इच्छाधीन आलेख अनुमोदनका लागि अध्ययन सम्बन्धमा आयोजित कार्यक्रममा माननीय अध्यक्ष विशिष्ट अतिथिको रूपमा उपस्थित भई मन्तव्य प्रदान ।

- २०८०/०२/२१ गते संघीय संसद न्याय तथा मानव अधिकार समितिद्वारा आयोजित वेपत्ता पारिएका व्यक्तिहरूको छानविन सत्य निरूपण तथा मेलमिलाम आयोग ऐन २०७१ लाई संशोधन गर्न बनेको विधेयकमाथि दफावार छलफल कार्यक्रममा माननीय अध्यक्ष उपस्थित भई मन्तव्य प्रदान ।
- २०८०/०२/२५, Chaired the program on Memorandum of Understanding between The National Human Rights Commission of Nepal and The National Human Rights Committee of Qatar and signed on MoU.
- २०८०/०३/०५ गते महिला, कानून र विकास मञ्चद्वारा आयोजित बाँभोपन, असिस्टेड अन्तर्गत सेरोगेसी सम्बन्धी अन्तरक्रियात्मक छलफल कार्यक्रममा प्रमुख अतिथिको रूपमा सहभागी भई मन्तव्य प्रदान ।
- २०८०/०३/०८ गते आयोगद्वारा आयोजित भ्रष्टाचार नियन्त्रण र सुशासन र मानव अधिकारमा सरोकारवालाहरूको भूमिका विषयक कार्यक्रम माननीय अध्यक्षको अध्यक्षतामा सम्पन्न ।
- २०८०/०३/१५ गते महालेखापरीक्षक कार्यालयको ६५ औँ वार्षिकोत्सव समारोहमा माननीय अध्यक्षको उपस्थिति ।

९.९ प्रशासनिक कार्यहरू :

- आयोगको सभाहलमा हुने कार्यक्रमको व्यवस्थापन गर्ने गरेको ।
- कर्मचारीहरूको हाजिरी तथा विदाको रेकर्डहरू राख्ने कार्य गरेको ।
- विभिन्न मर्मत सम्बन्धी कार्यहरू गरेको ।
- काजमा रहेका कर्मचारीहरूको पत्र मार्फत सम्बन्धित कार्यालयमा जानकारी पठाएको ।
- स्टेशनरी/मसलन्दको टेण्डर प्रक्रिया पूरा गरी सामान खरिद गरिएको ।
- मेशिनरी उपकरणहरू, कम्प्युटर, प्रिन्टर्स आदि मर्मत गरिएको ।
- सचिव तथा विभागिय प्रमुखको निर्देशानुसार विवरण तयार गर्ने, कर्मचारी सम्बन्धी तथा अन्य कार्यालय प्रयोजनको लागि पत्र सहित आन्तरिक सञ्चार तयार गरी पठाउने, माननीयहरूको बैदेशिक तथा स्वदेश भ्रमणको लागि टिप्पणी र विशिष्ट कक्ष उपलब्ध गराउन पत्र र कर्मचारीहरूको बैदेशिक भ्रमण, सरुवा र बढुवा, काज सरुवा आदिको टिप्पणी तथा पत्र तयार गर्ने, आन्तरीक सञ्चार सहित सूचनाको हक सम्बन्धी कर्मचारीसहित सूचना अधिकारी मार्फत आएको सूचनाहरू उपलब्ध गराउने, अभिलेख राख्ने, सम्बन्धित कर्मचारीहरूको पत्रहरू कर्मचारी व्यक्तिगत फाइलमा दैनिक राख्ने गरेको ।
- जेठ १२ गते आयोगको वार्षिकोत्सवको लागि निमन्त्रणा पत्र बाढ्ने तथा फलोअप गर्ने, सुरक्षा र ट्राफिक व्यवस्था, स्थान तथा क्याटरीड सहितको आवश्यक तयारी तथा प्रशासनिक कार्यको जिम्मेवारी सहित नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण र नेपाल टेलिकमको संयुक्त सहयोगमा राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको मिति २०८० जेठ १३ गते २४ औँ वार्षिकोत्सवको उपलक्ष्यमा तपशिल

बमोजिमको सन्देश मिति २०८० जेठ १३ गते CRBT (Caller Ring Back Tone) मार्फत सन्देश निःशुल्क प्रसारण गरिदिन सन्देश प्रवाह गरी कार्य सम्पन्न गरेको ।

- २०८० असार ३ गतेको कर्मचारी बैठकबाट निर्णय भए अनुसार कर्मचारीको कार्यबोझ हेरी कर्मचारीको व्यवस्थापन गर्न कर्मचारी व्यवस्थापन समिति बनाई प्रतिवेदन सहित विवरण तयार गरी श्रीमान सचिवज्यू समक्ष पेश गरेको ।
- आयोगमा रिक्त रहेको सुरक्षा अधिकृत र सुरक्षागार्डको पदपूर्ति गर्नको लागि सूचना प्रकाशन गरी आवेदन फाराम सङ्कलन गरी छनौट प्रक्रियाको लागि कार्य गरिरहेको ।

९.१० सञ्चार, सूचना प्रविधि, प्रतिवेदन, प्राज्ञिक अनुसन्धान तथा प्रकाशनसम्बन्धी कार्यहरू : प्रेस विज्ञप्ति/प्रेस नोट

	विज्ञप्तिको शीर्षक	मिति	
१	धर्नामा रहेका मिटरब्याज पीडितहरुमाथि प्रहरीद्वारा भएको अत्यधिक बल प्रयोग र धरपकडप्रति आयोगको गम्भीर ध्यानाकर्षण	प्रेस-विज्ञप्ति ५ वैशाख, २०८०	नागरिक तथा राजनीतिक अधिकार
२	अनशनरत श्रीराम घिमिरेको जीवन रक्षा गर । सार्थक वार्ताबाट समस्याको समाधान खोज	प्रेस-विज्ञप्ति १४ वैशाख, २०८०	नागरिक तथा राजनीतिक अधिकार
३	सन्दर्भ : विश्व प्रेस स्वतन्त्रता दिवस (मे ३) प्रेस तथा अभिव्यक्ति स्वतन्त्रताको सुनिश्चितता गर्नु सबैको कर्तव्य । प्रेस स्वतन्त्रतामाथिको चुनौती कायमै	प्रेस-विज्ञप्ति २० वैशाख, २०८०	नागरिक तथा राजनीतिक अधिकार
४	आमरण अनसनमा बसेका सांसद गौतमको जीवन रक्षा गर वार्ताबाट समस्याको समाधान गर	प्रेस-विज्ञप्ति ५ जेठ, २०८०	नागरिक तथा राजनीतिक अधिकार
५	आमरण अनशनमा रहेकी बिनु यादवको जीवन रक्षा गर	प्रेस-विज्ञप्ति १० जेठ, २०८०	नागरिक तथा राजनीतिक अधिकार
६	अभिव्यक्ति स्वतन्त्रताको सम्मान गर प्रदर्शनलाई हिंसात्मक नबनाऊ ।	प्रेस-विज्ञप्ति १५ जेठ, २०८०	नागरिक तथा राजनीतिक अधिकार

७	सन्दर्भ : छुवाछूतमुक्त राष्ट्र घोषणाको १७ वर्ष छुवाछूतको व्यवहार गर्नेलाई कानुनी कारबाहीको दायरामा ल्याऊ दलितहरुको न्याय र समानताको अधिकार सुनिश्चित गर्न आग्रह ।	प्रेस-विज्ञप्ति २१ जेठ, २०८०	जातीय छुवाछूत तथा भेदभाव विरुद्धको अधिकार
८	सन्दर्भ : विश्व वातारण दिवस (जुन, ५) स्वच्छ वातावरणीय हक सुनिश्चित गर्न आग्रह	प्रेस-विज्ञप्ति २२ जेठ, २०८०	स्वच्छ वातावरणको अधिकार
९	राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग नेपाल र राष्ट्रिय मानव अधिकार समिति कतारबीच समझदारीपत्रमा हस्ताक्षर	प्रेस-नोट २६ जेठ, २०८०	आप्रवासी श्रमिकको अधिकार
१०	नागरिकता प्राप्तिको अधिकारबाट बञ्चित नगर	प्रेस-विज्ञप्ति ४ असार, २०८०	नागरिक तथा राजनीतिक अधिकार
११	भ्रष्टाचार नियन्त्रण, सुशासन र मानव अधिकारको लागि सरोकारवालाबिच समन्वय आवश्यक	प्रेस-नोट ८ असार, २०८०	
१२	यातनापीडितहरुको न्यायमा पहुँच सुनिश्चित गर सन्दर्भ : यातनापीडितहरुको सहयोगार्थ अन्तर्राष्ट्रिय दिवस (२६ जून)	प्रेस-विज्ञप्ति ११ असार, २०८०	यातनाविरुद्धको अधिकार

- मानव अधिकार जर्नल (संवाहक) २१ औं अङ्क प्रकाशन ।
- आयोगबाट आयोजना गरिएका विभिन्न ३ वटा मानव अधिकारसम्बन्धी प्रवर्धनात्मक कार्यक्रमहरुमा सञ्चारकर्मीहरुलाई आमन्त्रण गरिएको ।
- आयोगको वार्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयन समीक्षा तथा प्रदेश कार्यालयको अनुगमनका लागि प्रशासन तथा अर्थ विभाग प्रमुख र समन्वय विभाग प्रमुखसहितको टोलीमा खटिई मिति २०८० वैशाख २७ गतेदेखि ३० गतेसम्म आयोगको मधेश प्रदेश कार्यालय जनकपुर गएको । सो क्रममा वैशाख २८ गते कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरुबीच छलफल सम्पन्न गरेको ।
- देशमा पछिल्लो समयमा विकसित घटनाक्रम : मानव अधिकार र दण्डहीनता विषयमा आयोगको धारणा सम्बन्धमा मिति २०८० जेठ ३ गते आयोगमा पत्रकार भेटघाटको आयोजना गरिएको ।
- मानव अधिकारको संरक्षण र संबर्द्धनलाई प्रभावकारी बनाउन राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगले विभिन्न सञ्चार गृहहरुसँग भेटघाट तथा छलफल गरेको छ । आयोगका सहसचिवद्वय डा. टीकाराम पोखरेल र

सम्भना शर्मा, मानव अधिकार अधिकृत दुर्गा पोखरेल सम्मिलित टोलीले मिति २०८० जेठ ३२ गतेदेखि असार ५ गतेसम्म काठमाडौं उपत्यकामा रहेका राष्ट्रियस्तरका विभिन्न सञ्चार गृहहरूमा पुगी व्यवस्थापक, प्रधान सम्पादक लगायतका पदाधीकारीहरूसँग छुट्टाछुट्टै रूपमा छलफल गरेको छ। आयोगको टोलीले रेडियो नेपाल, नेपाल टेलिभिजन, राष्ट्रिय समाचार समिति (रासस), गोरखापत्र दैनिक, द राइजिङ्ग नेपाल, नेपाल प्रेस, अन्नपूर्ण पोष्ट, अनलाईन खबर, ग्यालेक्सी फोर के टि.भि., नागरिक दैनिक, रिपब्लिका, रेडियो सगरमाथा, कान्तिपुर दैनिकको कार्यालयहरूसँगै पुगेर छलफल गरेको थियो।

- आयोगको सूचना तथा अभिलेख केन्द्र (Documentation Center) स्थापनाका लागि आवश्यक तयारीका कार्यहरू गर्ने क्रममा फोटो संकलन तथा अभिलेखिकरण, विभिन्न चरणमा बैठक सम्पन्न गर्नुका साथै, नागरिक समाज र मानव अधिकारकर्मीहरूसँग छलफल सम्पन्न भई उद्घाटनको लागि अन्तिम तयारी भइरहेको।
- त्रैमासिक प्रतिवेदन तयार गरी आयोगको वेबसाइट र सामाजिक सञ्जालमा राखिएको।
- मानव अधिकार पत्र मासिकरूपमा तयार गरी आयोगको वेबसाइट र सामाजिक सञ्जालमा अपलोड गरिएको।
- Knowledge sharing program on Emerging Human Rights Issues: Response of the United Nations and Role of NHRI's on 29th Ashar 2080.
- Knowledge sharing program on Understanding Unconscious Bias on 24th Jestha 2080.
- आयोगको सम्पूर्ण कर्मचारीहरूको कागजातहरू स्वयान गरी अभिलेख राखिएको।
- आयोगबाट कम्प्युटर तथा अन्य उपकरणहरू खरिद गर्न specification तयार गरेको र खरिद भई आएका उपकरणको specification comparison गरिएको।
- आयोगको वेबसाइटमा सम्पूर्ण कर्मचारीहरूको विवरण राखिएको
- केन्द्रीय कार्यालयका कर्मचारीहरूको २०७९ सालमा गयल भएका तथा महिनामा ३ दिन भन्दा धेरै एक पटक हाजिर भएका कर्मचारीहरूको विदा कटाइ अपडेट गरिएको।
- Zoom Meeting Host गर्नुका साथै meeting मा सहभागी भएको।
- सूचना प्रविधि तथा वेबसाइट इकाइबाट गरिने नियमित कार्यहरूमा आयोज्यमा भएका कम्प्युटर, नेटवर्क, सरभर तथा अन्य विद्युतीय उपकरणहरूको परीक्षण, व्याकअप, समस्याहरूको समाधान गरिएको।
- आयोगको प्रकाशन, प्रेस विज्ञप्ति/नोट, सूचना, अपिल, महत्वपूर्ण कार्यक्रमका फोटोहरू नियमित रूपमा आयोगका वेबसाइट, फेसबुक तथा ट्वीटरमा अपडेट गरिएको।
- केन्द्रीय कार्यालयका कर्मचारीहरूको हरेक महिना घर विदा जोड्ने, फाराम तथा विदाको बाँकि रेकर्ड हेरी सिफारीस भएका विदाको रेकर्ड राख्ने गरिएको।

९.११. अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्धसम्बन्धी कार्यहरू :

९.१२. प्रदेश कार्यालय समन्वयसम्बन्धी कार्यहरू :

- मिति २०८०/०२/२१ गतेदेखि २०८०/०२/२८ गते सम्म डोटी जिल्लाको जोरायल गाउँपालिका र डडेल्धुरा जिल्लाको पर्शुराम नगरपालिकाका स्थानीय जनप्रतिनिधिहरू र कर्मचारीहरूसँग नेपाल सरकारको मानव अधिकार राष्ट्रिय कार्ययोजना कार्यान्वयन सम्बन्धी अनुगमन तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरेको तथा प्रतिवेदन लेखन कार्य सम्पन्न गरेको ।
- प्रदेश तथा प्रदेश शाखा कार्यालयहरूबाट प्राप्त यस आ.व २०७९/०८० को जेष्ठ र असार महिनाको मासिक प्रतिवेदनहरू अध्ययन गरी गतिविधिको तथ्याङ्क तयार गरेको ।
- आ.व. २०७९/०८० मा प्राप्त मासिक प्रतिवेदनको वार्षिक गतिविधि तथ्याङ्क तयार गरी विभागीय प्रमुख समक्ष पेस गरेको ।
- प्रदेश कार्यालयबाट प्राप्त मासिक प्रतिवेदन अध्ययन गरी सुझाव प्रदान गरेको ।

१०. सूचना अधिकारी र प्रमुखको नाम र पद :

- श्री मुरारिप्रसाद खरेल-का.मु.सचिव
- प्रवक्ता : डा. श्री टीकाराम पोखरेल-सहसचिव
- सूचना अधिकारी : श्री भड्करबहादुर रावल-उपसचिव

११. ऐन, नियम वा निर्देशिकाको सूची :

- राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग ऐन, २०६८
- राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग (उजुरी कारवाही तथा क्षतिपूर्ति निर्धारण) नियमावली, २०६९
- राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगका कर्मचारीहरूको सेवा, सर्त र सुविधासम्बन्धी नियमावली, २०७२
- राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको आर्थिक प्रशासनसम्बन्धी नियमावली, २०७१
- अन्य विभिन्न निर्देशिका तथा नीतिहरू ।

१२. खर्चको फाँटवारी

राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग कार्यालय कोड नं. २१४००३४०१

खर्चको फाँटवारी बैशाख महिनाको

म. नं. घ. फा. नं. २१०

आर्थिक वर्ष:- २०७५/८०
बजेट उपयोषिक्तः राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग (प्रशासनिक खर्च समेत) (२१४००३४०१३)

खर्च/वित्तीय सङ्केत नं	खर्च/वित्तीय सङ्केतको नाम	अन्तिम बजेट	यस महिना सम्मको निकासा	गत महिना सम्मको खर्च	यस महिनाको खर्च	यस महिना सम्मको खर्च	पेशकी	पेशकी बाहिर खर्च रकम	बाँकी बजेट
२११११	पारिश्रमिक कर्मचारी	७३,०७९,०००.००	५५,५१०,०६९.७७	५०,४३३,७०३.७७	५,०७६,३६६.००	५५,५१०,०६९.७७	०.००	५५,५१०,०६९.७७	१७,५६८,९३०.२३
२११२१	पोशाक	१,३६०,०००.००	१,१३०,०००.००	१,१३०,०००.००	०.००	१,१३०,०००.००	०.००	१,१३०,०००.००	२३०,०००.००
२११३२	महंगी भत्ता	३,२६४,०००.००	२,१२६,९८६.३०	१,९१६,९८६.३०	२१०,०००.००	२,१२६,९८६.३०	०.००	२,१२६,९८६.३०	१,१३७,०१३.७०
२११३४	कर्मचारीको बैठक भत्ता	५१२,०००.००	१७८,०००.००	१७८,०००.००	०.००	१७८,०००.००	६०,०००.००	११८,०००.००	३३४,०००.००
२११३९	अन्य भत्ता	८५,०००.००	६३,०००.००	६३,०००.००	०.००	६३,०००.००	०.००	६३,०००.००	२२,०००.००
२११२२	योगदानमा आधारित निवृत्तराय तथा उपदान कोष	४६७,०००.००	२०१,९६१.५२	१८०,८७३.८८	२०,२७४.२४	२०१,९६१.५२	०.००	२०१,९६१.५२	२६५,८३८.४८
२१२२३	योगदानमा आधारित बीमा कोष खर्च	६५३,०००.००	४१९,७९७.२६	३७७,७९७.२६	४२,०००.००	४१९,७९७.२६	०.००	४१९,७९७.२६	२३३,२०२.७४
२२१११	पानी तथा बिजुली	१,४२५,०००.००	९७२,९६७.२६	८६८,७०८.७६	१०४,२५८.५०	९७२,९६७.२६	०.००	९७२,९६७.२६	४५२,०३२.७४
२२११२	संचार महसुल	१,३९४,०००.००	६१४,१३०.७५	५२१,०१४.५५	९३,११६.२०	६१४,१३०.७५	०.००	६१४,१३०.७५	७७९,८६९.२५
२२२१२	इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	५,४०८,०००.००	४,३६४,७००.३८	३,८६९,५७१.४५	४९५,८२८.९३	४,३६४,७००.३८	०.००	४,३६४,७००.३८	१,०४३,५९९.६२
२२२१३	सवारी साधन मर्मत खर्च	२,७८२,०००.००	२,१७३,६६८.२२	१,९७३,६६८.२२	२१०,५८६.२०	२,१७३,६६८.२२	०.००	२,१७३,६६८.२२	५९७,७७५.५८
२२२१४	बिमा तथा नवीकरण खर्च	१,८००,०००.००	१,७४७,९७७.०५	१,६३९,३६१.९९	१०७,७९५.०६	१,७४७,९७७.०५	६२,०००.००	१,६८५,९७७.०५	५२,८२२.९५
२२२२१	मेशिनरी तथा औजार मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन खर्च	३००,०००.००	१५३,९७०.८८	१२७,२०५.७०	२६,७६५.१८	१५३,९७०.८८	०.००	१५३,९७०.८८	१४६,०२९.१२
२२२२१	अन्य सन्पतिहरूको संचालन तथा सम्भार खर्च	२००,०००.००	४८,१२०.००	४८,१२०.००	०.००	४८,१२०.००	०.००	४८,१२०.००	१५१,८८०.००
२२३११	मसालन्द तथा कार्यालय सामग्री	३,२५०,०००.००	२,५७०,८४५.८५	२,०१०,५७८.९५	५६०,२६६.९०	२,५७०,८४५.८५	२५,०००.००	२,५४५,८४५.८५	६७९,१५४.१५
२२३१३	पुस्तक तथा सामग्री खर्च	२००,०००.००	१०,३००.००	१०,३००.००	०.००	१०,३००.००	०.००	१०,३००.००	१८९,७००.००
२२३१४	इन्धन - अन्य प्रयोजन	१४०,०००.००	८२,८००.००	८२,८००.००	०.००	८२,८००.००	०.००	८२,८००.००	५७,२००.००
	कुल जम्मा	१३१,२७४,०००.००	९५,२०३,९५४.२३	८५,८७८,१७०.२२	९,३२५,७८४.०१	९५,२०३,९५४.२३	३५६,०००.००	९५,८५९,९५४.२३	३६,०६०,०४५.७७
	अन्तिम बजेटको तुलना (५प्रतिशतमा)								

(Signature)

(Signature)

खर्च/वित्तीय सङ्केत नं	खर्च/वित्तीय सङ्केतको नाम	अन्तिम बजेट	यस महिना सम्मको निकास	गत महिना सम्मको खर्च	यस महिनाको खर्च	यस महिना सम्मको खर्च	पैकी बाहेक खर्च रकम	पैकी बजेट
२२३१५	पत्रपत्रिका, छपाई तथा सूचना प्रकाशन खर्च	१,७८०,०००.००	१,०५३,३५७.९९	९९७,२५५.९९	५६,१०२.८०	१,०५३,३५७.९९	१,०५३,३५७.९९	७२६,६४२.०१
२२४११	सेवा र परामर्श खर्च	५००,०००.००	३६६,१२०.००	१८४,१९०.००	१८१,९३०.००	३६६,१२०.००	३६६,१२०.००	१३३,८८०.००
२२४१२	सूचना प्रणाली तथा सफ्टवेयर संचालन खर्च	१,८००,०००.००	५८२,२८९.००	५८२,२८९.००	०.००	५८२,२८९.००	५८२,२८९.००	१,२१७,७११.००
२२४१३	करार सेवा शुल्क	२२२,०००.००	१५४,०००.००	१५०,०००.००	१४,०००.००	१५४,०००.००	१५४,०००.००	६८,०००.००
२२५२२	कार्यक्रम खर्च	७,१६०,०००.००	३,४०९,९८१.८४	३,१६०,३३६.८४	२४९,६४५.००	३,४०९,९८१.८४	३,२५३,९८१.८४	३,७५०,०१८.१६
२२५२९	विविध कार्यक्रम खर्च	८५०,०००.००	४१६,९८४.९०	४०५,२८४.९०	११,७००.००	४१६,९८४.९०	४१६,९८४.९०	४३३,०१५.१०
२२६११	अनुगमन, मूल्यांकन खर्च	४००,०००.००	२१२,५६५.००	१५९,५६५.००	५३,०००.००	२१२,५६५.००	१५९,५६५.००	१८७,४३५.००
२२६१२	अभ्यास खर्च	४७६,०००.००	२७८,१८४.००	२६०,३८४.००	१७,८००.००	२७८,१८४.००	२७८,१८४.००	१९७,८१६.००
२२७११	विविध खर्च	२,४११,०००.००	१,८३५,६९०.०६	१,६५३,३२१.०६	१८२,३६९.००	१,८३५,६९०.०६	१,८३५,६९०.०६	५७५,३०९.९४
२८१४२	घर भाडा	१९,३५६,०००.००	१४,५१६,८२०.००	१२,९०३,८४०.००	१,६१२,९८०.००	१४,५१६,८२०.००	१४,५१६,८२०.००	४,८३९,१८०.००
	कुल जम्मा	१३१,२७४,०००.००	९५,२०३,९५४.२३	८५,८७८,१७०.२२	९,३२५,७८४.०१	९५,२०३,९५४.२३	९५,८४७,९५४.२३	३६,०७०,०४५.७७
	अन्तिम बजेटको तुलना (%प्रतिशतमा)							

तयार गर्नेको दस्तखतः

नामः

दर्जाः

मितिः

प्रमाणित गर्नेको दस्तखतः

नामः

दर्जाः

मितिः

राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग
कार्यालय कोड नं.: २१४००३४०१

म. ले. प. फा. नं. २१०

र्थिक बर्ष:- २०७९/८०
ट उपयर्षिक : राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग (प्रशासनिक खर्च समेत) (११४००११३)

वित्तीय सङ्केत नं	खर्च/वित्तीय सङ्केतको नाम	अन्तिम बजेट	यस महिना सम्मको निकास	गत महिना सम्मको खर्च	यस महिनाको खर्च	यस महिना सम्मको खर्च	पेस्की	पेस्की बाहेक खर्च रकम	बाँकी बजेट
२११११	पारिश्रमिक कर्मचारी	७३,०७९,०००.००	६०,५९३,०३२.४१	५०,४३३,७०३.७७	१०,१५९,३२८.६४	६०,५९३,०३२.४१	०.००	६०,५९३,०३२.४१	१२,४८५,९६७.५९
२११२१	पोशाक	१,३६०,०००.००	१,१३०,०००.००	१,१३०,०००.००	०.००	१,१३०,०००.००	०.००	१,१३०,०००.००	२३०,०००.००
२११३२	महंगी भत्ता	३,२६४,०००.००	२,३३६,९८६.३०	१,९१६,९८६.३०	४२०,०००.००	२,३३६,९८६.३०	०.००	२,३३६,९८६.३०	९२७,०१३.७०
२११३४	कर्मचारीको बैठक भत्ता	५१२,०००.००	२३०,५००.००	१७८,०००.००	५२,५००.००	२३०,५००.००	२५,०००.००	२०५,५००.००	२८१,५००.००
२११३९	अन्य भत्ता	८५,०००.००	६३,०००.००	६३,०००.००	०.००	६३,०००.००	०.००	६३,०००.००	२२,०००.००
२१२१२	योगदानमा आधारित निवृत्तभरण तथा उपदान कोष खर्च	४६७,०००.००	२२१,४३५.७६	१८०,८८७.२८	४०,५४८.४८	२२१,४३५.७६	०.००	२२१,४३५.७६	२४५,५६४.२४
२१२१३	योगदानमा आधारित बीमा कोष खर्च	६५३,०००.००	४६१,७९७.२६	३७७,७९७.२६	८४,०००.००	४६१,७९७.२६	०.००	४६१,७९७.२६	१९१,२०२.७४
२११११	पानी तथा बिजुली	१,४२५,०००.००	१,०९०,०६७.७६	८६८,७०८.७६	२२१,३५९.००	१,०९०,०६७.७६	०.००	१,०९०,०६७.७६	३३४,९३२.२४
२१११२	संचार महसुल	१,३९४,०००.००	६७५,४५२.९५	५२१,०९४.५५	१५४,४३८.४०	६७५,४५२.९५	०.००	६७५,४५२.९५	७१८,५४७.०५
२१२१२	इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	५,४०८,०००.००	४,६९५,४३९.७५	३,८६९,५७१.४५	८२५,८६८.३०	४,६९५,४३९.७५	०.००	४,६९५,४३९.७५	७१२,५६०.२५
२१२१३	सवारी साधन मर्मत खर्च	२,७८२,०००.००	२,७२२,३४०.१७	१,९७३,६६८.२२	७४८,६७१.९५	२,७२२,३४०.१७	०.००	२,७२२,३४०.१७	५९,६५९.८३
२१२१४	बिमा तथा नवीकरण खर्च	१,८०,०००.००	१,७६९,४४९.६५	१,६३९,३६१.९९	१३०,०८७.६६	१,७६९,४४९.६५	२,०००.००	१,७६७,४४९.६५	३०,५५०.३५
२१२११	मेशिनरी तथा औजार मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन खर्च	३००,०००.००	१८७,६५६.१८	१२७,२०५.७०	६०,४५०.४८	१८७,६५६.१८	०.००	१८७,६५६.१८	११२,३४३.८२

कुल जम्मा	१३१,२७४,०००.००	१०४,९४२,३२२.०८	८५,८७८,१७०.२२	९९,०६४,९५१.८६	१०४,९४२,३२२.०८	३९३,०००.००	१०४,५४९,३२२.०८	२६,३३१,६७७.९२
अन्तिम बजेटको तुलना (%प्रतिशतमा)								

सङ्केत नं	खर्च/विधीय सङ्केतको नाम	अन्तिम बजेट	यस महिना सम्मको निकास	गत महिना सम्मको खर्च	यस महिनाको खर्च	यस महिना सम्मको खर्च	पेस्की	पेस्की बाहेक खर्च रकम	बाँकी बजेट
२२२११	अन्य सामग्रीहरूको संचालन तथा सम्भार खर्च	२००,०००.००	८२,१६५.००	४८,१२०.००	३४,०४५.००	८२,१६५.००	०.००	८२,१६५.००	११७,८३५.००
२२३११	मसलन्ट तथा कार्यालय सामग्री	३,२५०,०००.००	२,७२६,०४९.९०	२,०९०,५७८.९५	७९५,४७०.९५	२,७२६,०४९.९०	२५,०००.००	२,७०१,०४९.९०	५२३,९५०.१०
२२३१३	पुस्तक तथा सामग्री खर्च	२००,०००.००	१३,०४०.००	१०,३००.००	२,७४०.००	१३,०४०.००	०.००	१३,०४०.००	१८६,९६०.००
२२३१४	इन्धन - अन्य प्रयोजन	१४०,०००.००	८२,८००.००	८२,८००.००	०.००	८२,८००.००	०.००	८२,८००.००	५७,२००.००
२२३१५	पत्रपत्रिका, छापाई तथा सूचना प्रकाशन खर्च	१,७८०,०००.००	१,२५५,४६७.९९	९९७,२५५.९९	२५८,२१२.८०	१,२५५,४६७.९९	०.००	१,२५५,४६७.९९	५२४,५३२.०१
२२४११	सेवा र परामर्श खर्च	५००,०००.००	४४९,६९५.७०	३८४,९९०.००	२६५,४२५.७०	४४९,६९५.७०	०.००	४४९,६९५.७०	५०,३८४.३०
२२४१२	सूचना प्रणाली तथा सफ्टवेयर संचालन खर्च	१,८००,०००.००	५८२,२८९.००	५८२,२८९.००	०.००	५८२,२८९.००	०.००	५८२,२८९.००	१,२१७,७११.००
२२४१३	करार सेवा शुल्क	२२२,०००.००	१६८,०००.००	१४०,०००.००	२८,०००.००	१६८,०००.००	०.००	१६८,०००.००	५४,०००.००
२२५२२	कार्यक्रम खर्च	७,९६०,०००.००	३,९४८,६६५.३४	३,९६०,३३६.८४	७८८,३२८.५०	३,९४८,६६५.३४	३०६,०००.००	३,६४२,६६५.३४	३,२१९,३३४.६६
२२५२९	विविध कार्यक्रम खर्च	८५०,०००.००	५५०,३९७.९०	४०५,२८४.९०	१४५,०३३.००	५५०,३९७.९०	०.००	५५०,३९७.९०	२९९,६८२.१०
२२६११	अनुगमन, मूल्यांकन खर्च	४००,०००.००	३३२,२९०.००	१५९,५६५.००	१७२,७२५.००	३३२,२९०.००	०.००	३३२,२९०.००	६७,७१०.००
२२६१२	भ्रमण खर्च	४७६,०००.००	३२७,५३४.००	२६०,३८४.००	६७,१५०.००	३२७,५३४.००	०.००	३२७,५३४.००	१४८,४६६.००
२२७११	विविध खर्च	२,४९१,०००.००	१,६५७,९२९.०६	१,६५३,३२९.०६	४६३,८०८.००	२,१९७,९२९.०६	३५,०००.००	२,०८२,९२९.०६	२९३,८७०.९४
२८१४२	घर भाडा	१९,३५६,०००.००	१६,९२९,८००.००	१२,९०३,८४०.००	३,२२५,९६०.००	१६,९२९,८००.००	०.००	१६,९२९,८००.००	३,२२६,२००.००
	कुल जम्मा	१३९,२७४,०००.००	१०४,९४२,३२२.०८	८५,८७८,९७०.२२	१९,०६४,९५९.८६	१०४,९४२,३२२.०८	३९३,०००.००	१०४,५४९,३२२.०८	२६,३३९,६७७.९२
	अन्तिम बजेटको तुलना (%प्रतिशतमा)								

प्रमाणित गर्नेको दस्तखत:

नाम: _____
दर्जा: _____
मिति: _____

प्रमाणित गर्नेको दस्तखत:

नाम: _____
दर्जा: _____
मिति: _____

राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग
कार्यालय कोड सं. २१४००३४०१

म. ले. प. फा. न. २१

आर्थिक वर्ष:- २०७९/८०
बजेट उपशीर्षक : राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग (प्रशासनिक खर्च समेत) [२१४०००१३३]

खर्च/वित्तीय सङ्केत नं	खर्च/वित्तीय सङ्केतको नाम	अन्तिम बजेट	यस महिना सम्मको निकास	गत महिना सम्मको खर्च	यस महिनाको खर्च	यस महिना सम्मको खर्च	पेस्की	पेस्की बाटिक खर्च रकम	बाँकी बजेट
२११११	१.१.१.२-रा.प. विशिष्ट	१,०१५,०००.००	१,०१४,२९६.८०	९३७,२९०.९०	७७,००५.९०	१,०१४,२९६.८०	०.००	१,०१४,२९६.८०	७०३.२०
२११११	१.१.१.२८-ह.स.चा. द्वितीय स्तर	४,११४,०००.००	४,११३,१११.४०	३,८४३,६७९.६०	३४९,५११.८०	४,११३,१११.४०	०.००	४,११३,१११.४०	८०२.६०
२११११	१.१.१.२९-ह.स.चा. प्रथम स्तर	३,२९३,०००.००	३,२६४,३९५.२०	३,०३७,६१४.८०	२२६,७८०.४०	३,२६४,३९५.२०	०.००	३,२६४,३९५.२०	२८,६०४.८०
२११११	१.१.१.३-रा.प. प्रथम	३,१८०,०००.००	२,६५६,५११.७०	२,५१४,९२९.९०	१४१,५८१.८०	२,६५६,५११.७०	०.००	२,६५६,५११.७०	५२३,४८८.३०
२११११	१.१.१.६-रा.प.अनं. प्रथम	१०,२९३,०००.००	७,३७९,३८१.८०	६,८०५,६१८.००	५७३,७६३.८०	७,३७९,३८१.८०	०.००	७,३७९,३८१.८०	२,९१३,६१८.२०
२११११	१.१.१.३३-का. स. द्वितीय स्तर	७,१४३,०००.००	७,१४२,९९७.४०	६,५६२,९७२.९०	५८०,०२४.५०	७,१४२,९९७.४०	०.००	७,१४२,९९७.४०	२,६०
२११११	१.१.१.३४-का. स. प्रथम स्तर	२,६८०,०००.००	२,६७९,७३८.८०	२,४८५,४२०.८०	१९४,३१८.००	२,६७९,७३८.८०	०.००	२,६७९,७३८.८०	२६१.२०
२११११	१.१.१.४-रा.प. द्वितीय	७,५०४,०००.००	७,३२३,४७५.८४	६,५३८,६३३.२४	७८४,८४२.६०	७,३२३,४७५.८४	०.००	७,३२३,४७५.८४	१८०,५२४.१६
२११११	१.१.१.५-रा.प. तृतीय	३१,८७२,०००.००	२८,०७६,४२६.५७	२६,११०,८४५.८७	१,९६५,५८०.७०	२८,०७६,४२६.५७	०.००	२८,०७६,४२६.५७	३,७९५,५७३.४३
२११२१	१.१.१.३०-का. स. पाँचौं स्तर	१,९०५,०००.००	१,९०४,२१४.३०	१,७५६,०३४.४०	१४८,१७९.९०	१,९०४,२१४.३०	०.००	१,९०४,२१४.३०	७८५.७०
२११२१	१.३.१.३-आयोगका कर्मचारीहरूको पोशाक खर्च	१,३६०,०००.००	१,१३०,०००.००	१,१३०,०००.००	०.००	१,१३०,०००.००	०.००	१,१३०,०००.००	२३०,०००.००
२११३२	१.२.२.१-स्थायी कर्मचारीको महंगी भत्ता	३,२६४,०००.००	२,५४६,९८६.३०	२,३३६,९८६.३०	२१०,०००.००	२,५४६,९८६.३०	०.००	२,५४६,९८६.३०	७१७,०१३.७०
२११३४	१.२.४.३-मूल्याङ्कन समितिको बैठक भत्ता	४३२,०००.००	२५३,०००.००	१५६,५००.००	९६,५००.००	२५३,०००.००	०.००	२५३,०००.००	१७९,०००.००
२११३४	१.२.४.३-मूल्याङ्कन समितिको बैठक भत्ता	४८,०००.००	४२,०००.००	४२,०००.००	०.००	४२,०००.००	०.००	४२,०००.००	६,०००.००
२११३४	१.२.४.४-कार्यदलको बैठक भत्ता	३२,०००.००	३२,०००.००	३२,०००.००	०.००	३२,०००.००	०.००	३२,०००.००	०.००
	कुल जम्मा	१३०,०३५,०००.००	११६,६३२,५६७.११	१०४,९४२,३२२.०८	११,६९०,२४५.०३	११६,६३२,५६७.११	२,०००.००	११६,६३०,५६७.११	१३,४०२,४३२.८९

अन्तिम बजेटको तुलना (%प्रतिशतमा)

(Signature)

खर्चविषय सङ्केत नं	खर्चविषय सङ्केतको नाम	अन्तिम बजेट	यस महिना सम्मको निकास	गत महिना सम्मको खर्च	यस महिनाको खर्च	यस महिना सम्मको खर्च	पेसकी	पेसकी बाहेक खर्च रकम	बाँका
२११३१	१.२.१०.१-पाले पहारा भत्ता	३८,०००.००	३८,०००.००	३८,०००.००	०.००	३८,०००.००	०.००	३८,०००.००	०.००
२११३१	१.२.८.१-मस्तुली स्याहार भत्ता	४७,०००.००	२५,०००.००	२५,०००.००	०.००	२५,०००.००	०.००	२५,०००.००	२२,०००.००
२११२२	१.६.२.५-हलुका सवारी चालक	१४९,०००.००	१४८,४३८.०८	१३६,०६८.२४	१२,३६९.८४	१४८,४३८.०८	०.००	१४८,४३८.०८	५६९.९२
२११२२	१.६.२.६-श्रेणी विहिन	३१८,०००.००	९३,२७९.९२	८५,३६७.५२	७,९०४.४०	९३,२७९.९२	०.००	९३,२७९.९२	२२४,७२८.०८
२११२३	१.६.४.१-कर्मचारीको योगदानमा आधारित वीमा कोष खर्च(कर्मचारी/पदाधिकारी सामाजिक सुरक्षा)	६५३,०००.००	५०३,७९७.२६	४६९,७९७.२६	४२,०००.००	५०३,७९७.२६	०.००	५०३,७९७.२६	१४९,२०२.७४
२२१११	२.१.२.१-विद्युत महशुल	९४५,०००.००	९४४,९९९.२६	८०५,३९५.७६	१३९,६०३.५०	९४४,९९९.२६	०.००	९४४,९९९.२६	०.७४
२२१११	२.१.३.१-जारको पिउने पानी	४८०,०००.००	३४७,५२३.५०	२८४,७५२.००	६२,७७१.५०	३४७,५२३.५०	०.००	३४७,५२३.५०	१३२,४७६.५०
२२११२	२.१.६.१-टेलिफोन महशुल	२४०,०००.००	७७,९००.००	४९,९००.००	२८,०००.००	७७,९००.००	०.००	७७,९००.००	१६२,१००.००
२२११२	२.१.७.१-ईमेल/इन्टरनेट/वेबसाइट महशुल	७९४,०००.००	६६६,५९८.६०	५९५,८६७.००	१५०,६५१.६०	६६६,५९८.६०	०.००	६६६,५९८.६०	१२७,४८९.४०
२२११२	२.१.९.१-हुलाक/कुरियर खर्च	३२४,०००.००	९१,७४५.९५	७६,६८५.९५	१५,०६०.००	९१,७४५.९५	०.००	९१,७४५.९५	२३२,२५४.०५
२२११२	२.१.८.१-कर्मचारीको सुविधाको सञ्चार खर्च	३६,०००.००	३६,०००.००	३३,०००.००	३,०००.००	३६,०००.००	०.००	३६,०००.००	०.००
२२२१२	२.२.२.१-मेट्रो-चार पाइप्रे	१,२४२,०००.००	१,१९९,९९९.२६	९८९,०५३.२६	२०२,९४६.००	१,१९९,९९९.२६	०.००	१,१९९,९९९.२६	५०,०००.७४
२२२१२	२.२.२.२-मेट्रो-दुई पाइप्रे	१,१३७,०००.००	१,१९६,९९९.२१	१,०९६,४७३.२१	१००,५२६.००	१,१९६,९९९.२१	०.००	१,१९६,९९९.२१	२०,०००.७९
२२२१२	२.२.२.३-डिजेल	१,९००,०००.००	१,८४५,४३५.७२	१,५६२,५९०.९१	२८२,८४४.८१	१,८४५,४३५.७२	०.००	१,८४५,४३५.७२	५४,५६४.२८
२२२१२	२.२.२.४-मोबिल	४३२,०००.००	४०१,८८८.३७	४०१,८८८.३७	०.००	४०१,८८८.३७	०.००	४०१,८८८.३७	३०,१११.६३
२२२१२	२.२.२.५-सुविधाको पेट्रोल (सचिव)	२४०,०००.००	२३५,०५०.००	१९०,०५०.००	४५,०००.००	२३५,०५०.००	०.००	२३५,०५०.००	४,९५०.००
२२२१२	२.२.२.६-सुविधाको पेट्रोल (सहसचिव)	६५५,०००.००	६४५,३८४.००	५३५,३८४.००	११०,०००.००	६४५,३८४.००	०.००	६४५,३८४.००	९,६१६.००
२२२१३	२.३.१.१-हेभी सवारी साधन मर्मत खर्च	३००,०००.००	२९९,९९९.८२	२६९,७२५.८२	३०,२७४.००	२९९,९९९.८२	०.००	२९९,९९९.८२	०.१८
२२२१३	२.३.१.२-हलुका सवारी साधन मर्मत खर्च	१,४८२,०००.००	१,४८१,९९८.७५	१,४७०,७९०.७५	११,२८८.००	१,४८१,९९८.७५	०.००	१,४८१,९९८.७५	१,२५

कुल जम्मा १३०,०३५,०००.०० ११६,६३२,५६७.९१ १०४,९४२,३२२.०८ ११,६९०,२४५.०३ ११६,६३२,५६७.९१ २,०००.०० ११६,६३२,५६७.९१ १३,४०२,४३२.८९

अन्तिम बजेटको तुलना (%प्रतिशतमा)

(Handwritten signature)

१३. तोकिए बमोजिमका अन्य विवरण :

- मानव अधिकार उल्लङ्घनका घटनाको अनुगमन तथा अनुसन्धानसम्बन्धी जिम्मेवारी तोकिएको,
- आयोगका सबै कार्यालयहरूका सूचना अधिकारीहरूलाई सूचना प्रकाशन गर्न पत्राचार गरिएको,
- सबै कार्यालयका सूचना अधिकारीहरूको नाम आयोगको वेबसाइटमा राखिएको ।

१४. वेबसाइटको विवरण : www.nhrcnepal.org

१५. प्राप्त वैदेशिक सहायता, ऋण, अनुदान एवं प्राविधिक सहयोग र सम्झौताको विवरण :

- UNDP सँग March 2016 मा आयोगको रणनीतिक योजना (Strategic Plan Support Project - SPSP) मा हस्ताक्षर भई हालसम्म कार्यान्वयनमा रहेको ।

१६. सञ्चालित कार्यक्रम र सो को प्रगति प्रतिवेदन :

क्र. स.	कामको प्रकृति	सङ्ख्या	विषय	कैफियत
१. मानव अधिकार संरक्षण				
१.१	उजुरी	१०१	<ul style="list-style-type: none"> ■ राजनीतिक तथा नागरिक अधिकार ■ आर्थिक, सामाजिक र सांस्कृतिक अधिकार ■ यातनाविरुद्धको अधिकार ■ महिला अधिकार ■ बाल अधिकार ■ जातीय विभेदविरुद्धको अधिकार ■ अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार ■ व्यक्ति बेपत्ता पार्ने कार्यविरुद्धको अधिकार ■ आप्रवासी कामदार र तिनका परिवारको अधिकार	

१.२	अनुगमन	२१४	<ul style="list-style-type: none"> ■ राजनीतिक तथा नागरिक अधिकार: समग्र मानव अधिकार अवस्था, कैदीबन्दीहरूको अधिकार, न्यायप्रशासन आदि ■ आर्थिक, सामाजिक तथा सांस्कृतिक अधिकार: स्वास्थ्यको अधिकार, सीमा क्षेत्रका वासिन्दाहरूको मानव अधिकार, उपभोक्ताको अधिकार, प्राकृतिक प्रकोप (बाढी-पहिरो/भूकम्प) बाट विस्थापितहरूको अधिकार आदि ■ जेष्ठ नागरिक, महिला, बालबालिका, जातीय विभेद/सीमान्तकृत समुदायहरू, अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार, आप्रवासी कामदारहरूको अधिकार मानव बेचबिखनको अवस्था आदि । 	
१.३	अनुसन्धान	५०३	<ul style="list-style-type: none"> ■ नागरिक तथा राजनीतिक अधिकार: जीवनको अधिकार, यातना, बेपत्ता, बलात्कार ■ आर्थिक, सामाजिक तथा सांस्कृतिक अधिकार: विस्थापित, पुनःस्थापना, सम्पत्ति लुटपाट, क्षतिपूर्ति, ■ महिला अधिकार, बाल अधिकार, जातीय विभेदविरुद्धको अधिकार आदि । 	
१.४	निर्णय/सिफारिस	४१४	राजनीतिक तथा नागरिक अधिकार, न्याय-प्रशासन, अपहरण, विस्थापित, आर्थिक, सामाजिक तथा सांस्कृतिक अधिकार, यातना, जातीय विभेद, महिला अधिकार आदि ।	
२. मानव अधिकार संवर्द्धन				
२.१.	प्रशिक्षण, अन्तर्क्रिया, छलफल, गोष्ठी, तालिम, सचेतना, प्रभातफेरी, प्रदर्शनी आदि	१७१	मानव अधिकारको अवस्था, शान्ति-सुरक्षा र बेपत्ता पारिएका व्यक्तिको अधिकार, सङ्क्रमणकालीन न्याय, खाद्य अधिकार, स्थानीय निकायमा विवाद निरूपण, नागरिक तथा राजनीतिक अधिकार, आर्थिक, सामाजिक तथा सांस्कृतिक अधिकार, बाल अधिकार, महिला अधिकार, अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार, कोभिड-१९ र स्वास्थ्यको अधिकार, ज्येष्ठ नागरिकको अधिकार, अल्पसङ्ख्यको अधिकार, उपभोक्ताको अधिकार, आप्रवासी कामदारको अधिकार, सामूहिक अधिकार, विश्वव्यापी आवधिक समीक्षा, आयोगको सिफारिस कार्यान्वयन, कानुनमा संशोधन आदि ।	
३. प्रकाशन				
३.१	प्रतिवेदन, जर्नल, पुस्तक, ब्रोसर	९	प्रतिवेदन, पुस्तिका, जर्नल आदि	
३.४	प्रेस विज्ञप्ति र प्रेस नोट	३०	मानव अधिकारका विविध विषयहरू	
४. मानव संसाधन				
५.१	अध्यक्ष	१		

	सदस्य	४		
५.२	कर्मचारी	२२१	आयोगका सम्पूर्ण कार्यालयमा कार्यरत	

१७. आयोगले वर्गीकरण तथा संरक्षण गरेको सूचनाको नामावली :

क्र. सं.	सूचनाको विवरण	सूचना प्रवाह गर्नु नपर्नाको कारण	महल ३ मा उल्लेखित कारण ऐनको दफा ३ को उपदफा ३ सँग सम्बन्धित खण्ड	सूचना गोप्य रहने अवधि	कैफियत
१	नेपालको सार्वभौमसत्ता, अखण्डता, राष्ट्रिय सुरक्षा, सार्वजनिक शान्ति सुव्यवस्था वा अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्धमा गम्भीर खलल पर्ने प्रकृतिका तथ्यहरू फेला पारेको र त्यस्तो विषय संलग्न भएको अनुगमन प्रतिवेदन ।	नेपालको सार्वभौमसत्ता, अखण्डता, राष्ट्रिय सुरक्षा, सार्वजनिक शान्ति सुव्यवस्था वा अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्धमा गम्भीर खलल पर्ने भएकोले ।	(क)	१० वर्ष	
२	मानव अधिकार उल्लङ्घनका घटनाको अनुगमन तथा अनुसन्धानसँग सम्बन्धित तथ्य र विवरण ।	मानव अधिकार उल्लङ्घनको अनुसन्धान, तहकीकात तथा अभियोजनमा असर पर्न सक्ने भएकोले ।	(ख)	१० वर्ष	
३	आयोगले आन्तरिकरूपमा अनुसन्धान गरिरहेको विषय ।	अनुसन्धानको गोपनीयतामा असर पर्ने भएकाले ।	(ग)	अनुसन्धान सम्पन्न नभएसम्म	
४	जातजाति वा सम्प्रदाय बिचको सुसम्बन्धमा प्रत्यक्ष असर पर्ने तथ्यहरू समेटिएको अनुगमन प्रतिवेदन ।	जातजाति वा सम्प्रदाय बिचको सुसम्बन्धमा प्रत्यक्ष असर पर्ने भएकोले ।	(घ)	१० वर्ष	
५	उजुरीकर्ताको विवरण र उजुरीको विषय तथा छानविन तहकीकात सम्बन्धी विवरण ।	छानविन, अनुसन्धान एवम् तहकीकातमा असर पर्न सक्ने भएकोले	(ख) र (ङ)	१० वर्ष	

१८. आयोगमा परेका सूचना मागसम्बन्धी निवेदनको विवरण :

सि. नं.	सूचना माग गर्नेको नाम	माग गरेको सूचनाको विषय	माग गरेको मिति	सूचना उपलब्ध गराएको मिति	कैफियत

१९. अन्यत्र प्रकाशन भएका सूचनाहरूको विवरण :

- आयोगका सबै प्रतिवेदन, सूचना र प्रेस विज्ञप्तिहरू आयोगको वेबसाइट www.nhrcnepal.org ,आयोगको Facebook:<https://www.facebook.com/National-Human-Rights-Commission-of-Nepal-NHRC-Nepal-306820312685490/> Twitter: <https://twitter.com/NepalNHRC> र Youtube: <https://www.youtube.com/channel/UCxUHiAmVFDviisfXadW8oVA> मा हेर्न सकिने व्यवस्था रहेको ।

दुर्गा पोखरेल
सहायक सूचना अधिकारी

भङ्करबहादुर रावल
सूचना अधिकारी

मिति : २०८० साउन १५ गते ।